

Jan van Lith leidt nieuwe werkgroep

Opleiden is vooruitzien

Niemand weet hoe de zorg er over twintig jaar exact uitziet. Toch leiden we nu medisch specialisten op voor de toekomst. Hoe richt je toekomstbestendige medische vervolgopleidingen in? Hoogleraar en gynaecoloog Jan van Lith leidt de nieuwe Federatie-werkgroep Visie opleiding medisch specialist van de toekomst.

De toekomst van de medische (vervolg) opleidingen is een actueel onderwerp binnen het thema opleiden. Ook bij diverse wetenschappelijke verenigingen speelt de discussie over de toekomst van hun specialisme in relatie tot de opleiding en het herschrijven van het opleidingsplan. Een visie op de verdere ontwikkeling van de medisch-specialistische vervolgopleidingen is hard nodig. Daarom heeft de Federatie deze zomer de werkgroep Visie opleiding medisch specialist van de toekomst in het leven geroepen. De werkgroep kijkt op welke manier toekomstige specialisten optimaal toegerust kunnen worden voor het veranderende zorglandschap. Centrale vraag voor de medisch specialisten, aios en onderwijskundigen in de werkgroep is: hoe leiden we de huidige aios op én hoe laten we dit traject goed aansluiten bij de medisch-specialistische praktijk van de nabije toekomst?

Chaos creëren

Voorzitter van de werkgroep is Jan van Lith, gynaecoloog en hoogleraar obstetrie in het LUMC in Leiden. Als opleider pur sang was Van Lith al eerder betrokken bij diverse opleidingsherzieningen en momenteel voert hij een modern opleidingsbeleid in de regio Leiden. Hij is tevens voorzitter van het Concilium Obstetricum et Gynaecologicum en lid van de Raad Opleiding van de Federatie.

In zijn werkkamer in het LUMC licht Van Lith zijn persoonlijke aanpak toe. 'Mensen die met mij samenwerken, weten inmiddels dat ik een aanhanger ben van het creëren van chaos. Ik ben niet zo van de regels en structuren, maar geloof dat je in veranderingsprocessen alle mogelijkheden op tafel moet leggen. Zo komen mensen in beweging; ze gaan harder lopen, in discussie of trappen op de rem. Ik houd ervan mensen uit te dagen en te prikkelen om hun grenzen te verkennen. Deze aanpak ga ik zeker inzetten bij de werkgroep Visie opleiding medisch specialist van de toekomst. Ik wil het

Jan van Lith, gynaecoloog en hoogleraar obstetrie:

'Ik geloof dat je in veranderingsprocessen alle mogelijkheden op tafel moet leggen'

proces van onderaf laten ontstaan. Daar heb je ruimte voor nodig, vertrouwen en durf om buiten de gebaande paden te gaan. Zelfs mensen die erg van de structuur zijn, kun je zo inspireren tot anders nadenken.' ▶

‘We leiden artsen op die straks in staat zijn over de grenzen van hun vak heen te denken’

Van Lith wil ervoor waken dat de werkgroep een visie ontwikkelt waarin alles is dichtgetimmerd. ‘Juist bij medische opleidingen moet je kunnen bijsturen. Welke kant het ook opgaat, enige dynamiek blijft nodig. Dat begint al tijdens de bachelor en master geneeskunde; die moeten uitstralen dat een artsenopleiding gaat over levenslang leren en je blijven ontwikkelen. We leiden geen artsen meer op die dertig jaar hetzelfde kunstje doen, maar specialisten die een leergierige houding ontwikkelen, hun creativiteit aanwenden om

hun vak waar nodig te veranderen en in staat zijn over de grenzen van hun vak heen te denken en werken.’

Minder medisch

De vooruitstrevende opleider heeft genoeg ideeën over hoe deze flexibele aanpak eruit kan zien. ‘Helaas worden artsen nu nog te veel tot autoriteit opgeleid - tot alleskenner en alleskunner. De zorg van nu vraagt eerder een coachende arts die naast de patiënt staat in plaats van er tegenover. Als specialist maak je deel

Opleidingsdossier van de Federatie

Opleiden is een kernthema voor de Federatie. De Raad Opleiding biedt vertegenwoordigers van de wetenschappelijke verenigingen, opleiders en aios, een specialisme-overstijgend platform waarbinnen diverse onderwerpen de revue passeren. Zo zijn de individualisering en regionalisering van de vervolgopleidingen dit jaar belangrijke thema's. Ook is er veel aandacht voor de financiering van de opleiding en de verdeling van de opleidingsplaatsen. Daarnaast wordt er in toenemende mate gesproken over bij- en nascholing van medisch specialisten.

uit van die nieuwe zorg. Het is niet zo dat de dokter alleen een diagnose stelt en een behandeling inzet. Hij of zij moet zich vanuit een breder perspectief verdiepen in de vraag van de patiënt, en dus ook uitvragen wat de maatschappelijke context is van de patiënt en wat diens wensen en ideeën zijn bij de voorgestelde behandeling.'

Om dat te bereiken, mag de medische inhoud van de opleiding wel een onsje minder zijn. Van Lith verduidelijkt: 'Het is toch van de zotte dat de coschappen nog steeds zo klinisch gericht zijn. Waarom moet iedere student geneeskunde álle klinische aspecten van bijvoorbeeld oogheelkunde, oncologie of gynaecologie doorlopen, terwijl hij daar weinig tot niets mee gaat doen, omdat hij huisarts of sociaal geneeskundige wordt? Ik zou graag zien dat de academische vorming van artsen blijft, maar dat de opleiding iets minder inzet op medische inhoud. Een stevige basis van fysiologie en pathologie is zinnig, maar daarna kan een stap gemaakt worden naar een breder perspectief. Wat is ziekte en wat komt daar allemaal bij kijken? Ik voel meer voor grotere stappen door de opleiding en sneller kleinere keuzes maken.' Van Lith zou graag ook meer aandacht voor de niet-klinische rollen van artsen in de studie geneeskunde willen terugzien, zoals public health, organisatie en financiering, management, kwaliteit en veiligheid. 'Dan creëer je breed georiënteerde artsen die klaar zijn voor de toekomst. De medisch-specialistische vervolgopleidingen zijn nogal in hokjes opgedeeld. Het is heel zinnig die hokjes vanuit opleidingsperspectief te heroverwegen.'

Multidisciplinaire opleiding

De hoogleraar is niet de enige die op deze manier tegen de toekomst aankijkt. Dit voorjaar verscheen het rapport *Naar nieuwe zorg en zorgberoepen* van de commissie Innovatie zorgberoepen en opleidingen – ook wel de commissie Kaljouw genoemd. In het rapport beschrijft de commissie dat straks niet langer de ziekte of aandoening centraal zal staan, maar het functioneren, de veerkracht en de eigen regie van de burger. Kaljouw ziet artsen en andere hulpverleners

graag inniger samenwerken rondom het individu. Dat beeld bevestigt van Lith: 'Welke dokter werkt nu nog solitair vanuit zijn of haar spreekkamer? Iedereen heeft wel contact met anderen, werkt in een team of met dokters van andere disciplines. Die ontwikkeling is er al lang, nu is het tijd dat de opleiding daarop aansluit.'

Binnen de huidige medische opleidingen zijn hier en daar al toekomstgerichte stappen gezet. Zo worden artsen opgeleid met aandacht voor meer algemene competenties zoals communicatie en maatschappelijk handelen en doet de individualisering van de opleiding haar intrede. Van Lith heeft zelf de afgelopen jaren de opleiding gynaecologie van het LUMC geregionaliseerd, zodat er nauwe samenwerking is ontstaan met andere opleidingsziekenhuizen in de regio.

Van Lith wil bovendien dat aios zelf nadenken over hun toekomst en hun wensen en niet louter het ingeblikte opleidingssysteem volgen. 'Door het gesprek aan te gaan, dwing ik onze aios om keuzes te maken. We hebben het hier tenslotte over dertigers, die inmiddels toch moeten weten wat ze willen! Verder krijgen alle aios bij ons een ontwikkelassessment in het derde jaar en een gesprek met de psycholoog en hun opleider over de uitkomsten daarvan. Daarin kijken we gezamenlijk naar sterke punten, interesses, toekomstwensen en aandachtspunten. De aios functioneren daardoor veel breder: ze behandelen patiënten, maar volgen ook managementcursussen, verwerven basiskwalificaties in onderwijs of lopen een traject met de raad van bestuur. Door onze nieuwe aanpak creëren we initiatiefrijke, zelfstandige aios met eigen ideeën. Die ervaringen wil ik graag met de leden van de nieuwe werkgroep delen en ik ben ook benieuwd naar de ideeën en visies van de andere leden. Binnenkort komen we weer bij elkaar. Daar verheug ik me op. Ik verwacht er veel van.' ●

Alle informatie over het thema Opleiding vindt u op www.demedischspecialist.nl > Thema's > Opleiding